

3. Семів, Л.К. Регіональна політика: людський вимір [Текст] / Л. К. Семів. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004.

4. Щецин, Г. В. Основы кадрового менеджмента [Текст] / Г. В. Щецин. – 4-е изд., испр. – К. : МАУП, 2002.

5. Холодова, Ж. М. Основні методи оцінювання ділових та особистісних якостей фахівців [Текст] / Ж. М. Холодова. – Х. : ХНЕУ, 2008.

6. Управління людськими ресурсами: філософські засади [Текст] : навч. посібник / під ред. проф. В. Г. Воронкової. – К. : Професіонал, 2006.

7. Нагаєв, В. М. Удосконалення організації управлінської праці в системі управління персоналом [Текст] / В. М. Нагаєв. – Х. : ХНАУ, 2008.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© Л.Д. Забродська, В.В. Гармаш, О.В. Сендецька, 2009.

УДК 658.14

Т.Ю. Бондаренко, ст. викл. (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто чинники формування оцінки інвестиційної привабливості підприємства на рівні країни, регіону, галузі, підприємства та інвестиційного проекту, на кожному рівні визначено кількісні та якісні ознаки чинників.

Рассмотрены факторы формирования оценки инвестиционной привлекательности предприятия на уровне государства, региона, отрасли, предприятия и инвестиционного проекта, на каждом уровне определены количественные и качественные признаки факторов.

The factors of forming of estimation of investment attractiveness of enterprise are considered at the level of the state, region, industry, enterprise and investment project, at every level the quantitative and high-quality signs of factors are certain.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний економічний розвиток суб'єктів господарювання в Україні нерозривно пов'язаний із підвищенням їх інвестиційної привабливості як для залучення іноземних інвестицій, так і для міжгалузевого перерозподілу інвестиційних ресурсів. Реалізація різномасштабних інвестиційних процесів умотивовується обґрунтованим прагненням інвесторів брати участь у певному виді бізнесу. Тому в процесі прийняття рішення щодо інвестування великого значення набуває оцінка інвестиційної при-

вабливості різного рівня і особливо об'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем оцінки інвестиційної привабливості підприємства були присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених та економістів, а саме: А.В. Гуслистого [1], А.А. Пересади [2], Ю.М. Коваленко [2], С.В. Онікієнко [2], О.В. Посилкіної [3], І.Б. Скворцова [4], В.В. Царева [5], В.М. Хобти [6] та ін., які в своїх працях визначали методи та складові оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Незважаючи на вагомий внесок цих авторів у вирішенні низки проблем даного напрямку дослідження, значне коло питань залишилось розкрито не повно, а саме чинники формування інвестиційної привабливості підприємства та методика даної оцінки. Саме це і визначило мету даної статті.

Мета та завдання статті. Метою даної статті є узагальнення чинників формування оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Для досягнення даної мети у статті було поставлено та вирішено наступні завдання:

- аналіз доцільності та узагальнення існуючих чинників оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- визначення кількісних та якісних ознак чинників оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- визначення стимулюючих та дестимулюючих чинників оцінки інвестиційної привабливості підприємства в залежності від рівня стабільності економічної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати проведених досліджень визначили найбільш ефективні групування чинників оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Розглянемо кожен з них окремо.

Пересада А.А., Онікієнко С.В. визначають вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на інвестиційну привабливість підприємства : внутрішні – виробничий потенціал, менеджмент, інвестиційна програма, фінансовий стан; зовнішні – галузева приналежність, регіональне розміщення, відносини із власником [2].

Посилкіна О.В. [3] визначає наступні чинники інвестиційної привабливості: економічна значущість галузі, соціальна значущість продукції, що виробляє галузь, стійкість галузі до економічного спаду виробництва, високий рівень самофінансування діяльності, ступінь державної підтримки галузі, техніко-технологічний потенціал галузі, стан ринку, наявність висококваліфікованих кадрів, наявність розвинутої товаропровідної мережі; форма власності, техніко-технологічний

потенціал підприємства, інтелектуальний потенціал підприємства, висококваліфіковані кадри, наявність власної товаропровідної мережі, диверсифікація видів виробництва, стан підприємства на ринку, темпи економічного зростання підприємства та його фінансовий стан, географічне розташування.

Більш детально до даного питання підійшов Хобта В.М. [6], який формує чинники за такими рівнями: держава, регіон, галузь, підприємство.

На рівні держави – політико-правове середовище (ступінь політичної стабільності, законодавча база, офіційно прийнята концепція розвитку держави, ступінь розвиненості податкової системи, ступінь стабільності національної валюти), економічне середовище (темпи інфляції, бюджет держави, сировинні ресурси, місткість та платоспроможність внутрішнього ринку, стан фондового ринку і фінансово-кредитної системи), соціально-культурне середовище (соціальна інфраструктура, екологія, соціальна ієрархія і відносини у суспільстві).

На рівні регіону – ступінь розвиненості інвестиційної інфраструктури (шляхи сполучення, обсяг виробництва будівельних матеріалів, кількість будівельних компаній); структура ризиків (екологічні, кримінальні, особливі ризики, притаманні регіону), демографічна структура (питома вага населення регіону в загальному обсязі населення, співвідношення міського та сільського населення, питома вага працеспроможного населення, рівень кваліфікації робітників регіону), ступінь економічної розвиненості регіону (питома вага регіону у ВВП, обсяг та динаміка капіталовкладень на одну особу, питома вага збиткових підприємств, кількість підприємств, середній рівень зарплати, обсяг виробництва на одну особу).

На рівні галузі – розмір та потенціал ринку (розмір ринку, потенціал ринку, еластичність цін, темп росту ринку, циклічність попиту, прибутковість), конкуренція (наявність рівних конкурентів, ступінь спеціалізації конкурентів, інтенсивність конкуренції, наявність товарів-субститутів), бар'єри виходу підприємств з галузі (державні та соціальні обмеження, що перешкоджають виходу з галузі, можливість та швидкість перепрофілювання активів), взаємовідносини з постачальниками (розташування постачальників, інтенсивність конкуренції серед постачальників, наявність матеріалів-субститутів, можливість формування стратегічних союзів з постачальниками), технологічні чинники (рівень інновацій у галузі, патентно-ліцензійна ситуація, складність виробництва та продукції, наукомісткість продукції), соціальні чинники (демографічні процеси, суспільні організації, профспілки, виробничі відносини робітників та керівництва).

На рівні підприємства – рівень держави (політико-правове середовище, економічне середовище, соціально-культурне середовище), рівень регіону (економічна розвиненість, інвестиційна інфраструктура, демографічна структура, наявність специфічних ризиків), рівень підприємства (менеджмент, стандартні фінансові показники, форма власності, потенціал акцій), рівень галузі (розмір та потенціал ринку, конкуренція, перепони до входження у галузь, перепони до залишання галузі, відносини з постачальниками, технологічні та соціальні чинники).

Наведена класифікація має певні недоліки, а саме: вказані чинники досить складно кількісно оцінити, вплив низки чинників на інвестиційну привабливість підприємства, з економічної точки зору, незрозумілий, окрім того, наявність значної кількості чинників, більшість з яких носить другорядний характер впливу, знижує ефективність оцінки.

Зважаючи на недоліки вказаних факторних групувань, була розроблена власна класифікація за наступними рівнями: країна, регіон, галузь, підприємство, інвестиційний проект.

На рівні країни – ступінь політичної та економічної стабільності держави, законодавча база інвестиційної діяльності, ступінь стабільності національної валюти, рівень інфляції, збалансованість видатків та доходів державного бюджету. Кількісні чинники: рівень інфляції, збалансованість видатків та доходів державного бюджету, ступінь стабільності національної валюти., інші є якісними.

На рівні регіону – середній рівень заробітної платні, динаміка чисельності населення, динаміка рівня зайнятого населення у загальній чисельності, міграція населення, зміна розміру доходів та витрат населення. Усі чинники мають кількісні ознаки.

На рівні галузі – кількість підприємств роздрібної торгівлі, частка інвестицій у роздрібну торгівлю в загальній чисельності інвестицій у регіон, стійкість галузі до економічного спаду виробництва, соціальна значущість продукції, рівень збиткових підприємств, динаміка попиту на продукцію, динаміка капіталовкладень, обсяг виробленої продукції на душу населення, роздрібний товарообіг у розрахунках на 1 особу, техніко-технологічний потенціал галузі, перепони для входу в галузь, ступінь державної підтримки галузі, темпи зростання товарообігу. Усі чинники мають кількісну ознаку, окрім стійкості галузі до економічного спаду виробництва, соціальна значущість продукції.

На рівні підприємства – фінансовий стан, інноваційний, кадровий, ресурсний потенціали. Кількісні та якісні характеристики визначаються в залежності від повноти інформації.

На рівні інвестиційного проекту – період окупності, норма рен-

табельності інвестицій, індекс прибутковості, ступінь новизни, зміна поточних витрат, зміна цін на ресурси, зміна обсягів реалізації.

Висновки. Таким чином, у статті було систематизовано існуючі чинники групування, визначено їх недоліки, з урахуванням яких було розроблено власну класифікацію. За даними факторними ознаками можна проводити дослідження оцінки інвестиційної привабливості підприємства враховуючи їх вплив на кожному рівні.

Список літератури

1. Гуслистий, А. В. Управление инвестициями [Текст] / А. В. Гуслистий. – М. : Интернет – Трейдинг, 2005. – 271 с.
2. Пересада, А. А. Інвестиційний аналіз [Текст]: підручник / А. А. Пересада, Ю. М. Коваленко, С. В. Онікієнко. – К. : КНЕУ, 2003. – 485 с.
3. Посилкіна, О. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток фармацевтичного виробництва: проблеми фінансового забезпечення [Текст] : монографія / О. В. Посилкіна ; М-во охорони здоров'я ; Нац. фармац. акад. України. – Х. : НФАУ ; Золоті ворота, 2002. – 528 с.
4. Скворцов, І. Б. Ефективність інвестиційного процесу: методологія, методи і практика [Текст] / І. Б. Скворцов. – Львів : Львівська політехніка, 2003. – 311 с.
5. Царев, В. В. Оценка экономической эффективности инвестиций [Текст] / В. В. Царев. – СПб. : Питер, 2004. – 460 с.
6. Хотба, В. М. Управління інвестиціями [Текст] : навч. посібник / В. М. Хотба. – Донецьк : ДонПТУ, 2005. – 392 с.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© Т.Ю. Бондаренко, 2009.

УДК 64.012.234.2:640.432

І.О. Гладій, канд. екон. наук (ПФ ХДУХТ, Первомайськ)

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглянуто питання управління фінансовою стійкістю підприємства ресторанного господарства та запропоновано методіку його оцінки на основі вивчення діяльності конкурентів.

Рассмотрены методические аспекты управления финансовой устойчивостью предприятий ресторанного хозяйства. Предложена методика оценки устойчивости путем изучения деятельности конкурентов.

The methodical aspects of management of the financial stability of the restaurants' enterprises are considered. The method of stability's estimation by the studying of competitors' activity is offered.